

ستارگانی برای افق دوهمین روز

**بازیگرانی که در دوهمین روز جشنواره
قرار است جهان فیلم‌های این روز را با
درخشش خود به نمایش بگذارند**

◀ علیرضا محمودی

در دوهمین روز برگزاری چهل و چهارمین جشنواره فیلم فجر در پردیس سینمای ملت / سینمای رسانه‌ها ۳ فیلم «تقاطع نهایی» ساخته سعید جلیلی، «قمارباز» ساخته محسن بهاری و «خیابان جمهوری» ساخته منوچهر هادی به نمایش درمی‌آید. این سه فیلم از حضور ۳ بازیگر استفاده می‌کنند که با توضیح کارنامه آنها می‌توان بخشی از جهان بازیگری امروز سینمای ایران را توضیح داد. وظیفه این مطلب توضیح این است که چرا کورش تهامی (قمارباز)، رویا جاویدنیا (تقاطع نهایی) و الناز ملک (خیابان جمهوری) در این دوران از سینمای ایران نمونه‌هایی از بازیگران نقش دو هستند که توانایی‌های خود را برای یک شدن هنوز بروز ندادند.

کورش تهامی: وداع با جوانی سپری شده

حدی برآمده که اگر ضعف‌های فیلم‌ها را فهرست کرده‌اند، نامی از تهامی نبوده است. این موفقیت بازیگر است که مخاطبان او را در سطحی بدون افت و خیز همیشه باور داشته باشند. اما صفت بازیگر جوان و خوش تیپ نقش‌های فرعی برای کورش تهامی مدت‌هاست غیرقابل استفاده شده. وقت آن شده که با تهامی به عنوان بازیگری متفاوت در نقش مردان میانسال دیداری جاتانه داشته باشیم. «رگ خواب» در برابر لیلا حاتمی ظرفیت‌های تهامی برای مردان میانسال را به خوبی به نمایش گذاشت. امروز در جشنواره سؤال مهم درباره کورش تهامی این است: آیا «قمارباز» دروازه‌ای رو به دنیای تازه بازیگری او خواهد بود؟

الناز ملک: با چند شگرد کاری

از فیلم‌ها مصرف‌کنندگان فیلم‌ها و سریال‌های ایرانی را با خود همراه کند. ملک در مجموعه کارهایی که از خود تاکنون ارائه کرده توانسته به عنوان نامی کنج‌کاوی برانگیز در سینمای ایران توجه‌ها را به خود جلب کند. حالا باید منتظر ادامه روند بازیگری او بود. سنجش بزرگی که کارنامه ملک را به چالش خواهد کشید حضورش در پروژه‌هایی مانند «خیابان جمهوری» در مقابل بازیگری مانند هادی حجازی‌فر است. وقت آن فرارسیده است که مخاطبان فیلم‌ها و سریال‌های ایرانی او را جدا از نقش آیسان در سریال «سقوط» به خاطر بیاورند.

در محافل سینمایی بعد از پخش سریال «سقوط» همیشه این بحث بوده که آیا الناز ملک توانایی تبدیل شدن به یک ستاره تمام‌عیار را در سینمای ایران دارد. ملک در فصل دوم سریال «خم کاری» در نقش سیما تا حدودی پاسخ مثبتی به این سؤال داده بود. توانایی‌های ملک هنگامی بیشتر نمود خواهد یافت که بتواند با کارگردان‌هایی به‌جز مهدویان و شاگردانش خود را بروز بدهد. علت این انگاره فرضیه‌ای علمی درباره بازیگری نیست که سنتی رایج در دفاتر فیلمسازی است. در دفاتر فیلمسازی فارسی هیچ بازیگری با یک فیلم و سریال ستاره نمی‌شود. بازیگر باید بتواند در یک دوره و در مجموعه‌ای

رویا جاویدنیا: سیمای زن در دوران دیجیتال

با خود وجاهت و مقبولیتی همراه می‌کند که او را از بازیگرانی که نقش مادران و زنان سنتی را در سینمای ایران بازی می‌کنند متمایز می‌کند؛ تمایزی که در نهایت به سود فیلم و جهان‌ش تمام می‌شود. به عنوان یکی از طرفداران بازی‌های جاویدنیا منتظم که در فیلم «تقاطع نهایی» حالا که نام رویا جاویدنیا نخستین نام عوامل بازیگری است، زمان درخشش او در یک نقش کامل مهیا شود و سیمای زن مدرن ایرانی در یک فیلم بدون هیچ مکملی روایت شود. خانم جاویدنیا، این گوی و این میدان.

رویا جاویدنیا در میان همه بازیگران زنی که در ۲ دهه گذشته وارد دنیای حرفه‌ای بازیگری سینما و تلویزیون شده‌اند بسیار به تصویر زن مدرن ایرانی نزدیک بوده است. او همیشه در هر حضوری، چه نقش بلند و کار شده و چه نقش کوتاه و گذرا، رد پای از زن مدرن را با خود به سکانس می‌آورد. در فیلم «وارونگی» ساخته بهنام بهزادی با اینکه براساس جهان فیلم اطلاع‌چندانی از کار و زندگی شخصیت نداریم، اما حضور و رفتار جاویدنیا بدون هیچ تأکیدی زنی سنتی و دور از زمانه به نظر نمی‌رسد. او

فیلم‌هایی که امروزی بینیم

خیابان یک طرفه

خیابان جمهوری (منوچهر هادی)

◀ ناهید پیشور

منوچهر هادی در حالی امسال با «خیابان جمهوری» به جشنواره آمده که بیشتر فیلم‌ها و سریال‌هایش با گرایش آشکار به عناصر و مؤلفه‌های سینمای عامه‌پسند ساخته شده‌اند. نام منوچهر هادی در دهه ۹۰ با کمدهای پر فروش و سریال‌های پر بیننده شبکه نمایش خانگی گره خورد. به طور مشخص ۳ کمدهی «من سالوادور نیستم» (۱۳۹۴)، «آینه‌بغل» (۱۳۹۶) و «رحمان» (۱۴۰۰) و «تیسان‌آبی» تصویری «عاشقانه»، «دل» و «تیسان‌آبی» تصویری از یک فیلمساز فعال در سینمای تجاری و پلتفرم‌های بخش خصوصی ترسیم کرد و شاید باعث شد خیلی‌ها به یاد نیاورند که او با ملودرام‌های تلخ و درام‌های اجتماعی به سینما آمده بود و پس از شکست تجاری نخستین تجربیاتش به سمت الگوهای سینمای عامه‌پسند حرکت کرد؛ گرایش‌هایی که در سال‌های بعد هم نشانه‌هایی از آن در برخی فیلم‌هایش به چشم آمد و احتمالاً سینمای مطلوب منوچهر هادی هم فیلم‌هایی از جنس «به کارگر ساده نیاز مندیم» (۱۳۹۴) نزدیک تر است که آن را در همان زمان «من سالوادور نیستم» کارگردانی کرد، ولی موفقیتی در گیشه کسب نکرد.

از «خیابان جمهوری» به عنوان فیلمی در امتداد سینمای خیابانی یاد شده؛ فیلمی که التلهابات و تنش‌های کاراکترهایش در بستر اجتماع رخ می‌دهد و بازیگران اصلی‌اش هادی حجازی‌فر و الناز ملک هستند. تا امروز فیلم‌های اجتماعی منوچهر هادی (جز تا حدودی نخستین تجربیاتش مانند «زندگی جای دیگری است») خیلی مورد توجه منتقدان قرار نگرفته است. منتقدان معمولاً واکنش‌های تندی به فیلم‌ها و سریال‌های عامه‌پسند منوچهر نشان داده‌اند، ولی در قبال فیلمی چون «به کارگر ساده نیاز مندیم» سکوت کردند و توجهی نشان ندادند.

«خیابان جمهوری» شاید تصویری تازه از سازنده‌اش ارائه دهد و او را از خیابان یک طرفه بیرون بیاورد.

جنایت زنانه

تقاطع نهایی (سعید جلیلی)

در سینمایی که عموماً زنان در نقش قربانی ظاهر می‌شوند ظاهراً کارگردان جوان «تقاطع نهایی» به روایت ماجرای ۴ زن پرداخته که در قتل یک مرد مشارکت داشته‌اند. سعید جلیلی، کارگردانی که همنامی‌اش با سیاستمدار مشهور اصول‌گرا مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته، با تهیه‌کنندگی مهدی مددکار، تهیه‌کننده تحسین شده جشنواره پارسال «شمال از جنوب غربی» سراغ دستمایه‌ای رفته که به لحاظ خط داستانی نمونه‌های زیادی در سینمای آن سوی آب‌ها دارد.

«تقاطع نهایی» با حضور رویا جاویدنیا، جواد قاسمی و گیتی قاسمی، بدون بازیگر چهره و پولساز احتمالاً کار سختی در اکران خواهد داشت، مگر اینکه در جشنواره مورد توجه قرار گیرد و شهرتی به دست بیاورد که در گیشه به کارش بیاید.

روزنامه چهل و چهارمین
جشنواره بین‌المللی فیلم فجر

44nd
FAJR INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
یکشنبه ۱ بهمن ۱۴۰۴ - شماره ۲